

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

01 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Nicolae Gordilă,
Judecători – Liliana Catan, Iurie Diaconu, Ion Guzun și Elena Covalenco,
a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul în anulare declarat,
împotriva „sentinței Judecătoriei or. Slobozia” din 30 decembrie 2013 și „deciziei
Judecătoriei Supreme de la Tiraspol” din 25 februarie 2014, de avocatul Vieru
Vadim în numele condamnatului

Eriomenco Vitalie, născut la 16 mai
1969, originar din or. Ungheni, cu viză de
reședință în or. Vadul lui Vodă, str. Ștefan cel
Mare 58, temporar domiciliat în or. Slobozia,
str. Pervomaiscaia 104 „a”.

*Termenul de examinare a cauzei în instanța de
recurs: - 16.05.2014- 01.07.2014;*

CONSTATĂ:

1. Prin „sentința Judecătoriei or. Slobozia” a autoproclamatei republici
nistrene din 30 decembrie 2013, Eriomenco Vitalie a fost condamnat în baza art.
155 alin. (4) lit. b); 155 alin. (2) lit. v), g) ; 156 alin. (2) lit. v), g); art. 199 alin.
(2); 167 alin. (2) lit. b), cu aplicarea art. 67 alin. (3) Cod penal al autoproclamatei
republici nistrene la un termen total de 12 (doisprezece) ani închisoare, cu
confiscarea averii, fără amendă, cu executarea pedepsei în colonie cu regim
înăsprit.

S-a dispus încasarea de la Eriomenco Vitalie în beneficiul lui Petriman V.
prejudiciul în mărime de 16005868 ruble 14 copeici.

2. Prin „decizia Judecătoriei Supreme de la Tiraspol” din 25 februarie
2014, acțiunile lui Eriomenco Vitalie au fost reîncadrate de la art. 199 alin. (2),
(*redacția a. 2003*) la art. 199 alin. (2), (*redacția a. 2012*) Cod penal al

autoproclamatei republici nistrene și numită pedeapsa 2 (doi) ani închisoare .

S-a concretizat pedeapsa numită în baza art. 156 alin. (2) lit. v), g) de 3 (trei) ani închisoare, fără amendă. În rest, sentința a fost menținută.

3. Cu recurs în anulare, invocând prevederile art. 453 Cod de procedură penală, contestă hotărârile enunțate avocatul Vadim Vieru în numele lui Vitalie Eriomenco, prin care solicită:

- casarea și recunoașterea ca fiind emise contrar legislației Republicii Moldova a „sentința Judecătorei or. Slobozia” din 30 decembrie 2013 și „deciziei Judecătorei Supreme de la Tiraspol” din 25 februarie 2014;

- declararea nulității tuturor acțiunilor întreprinse de numitele organe ale procuraturii și de anchetă cu participarea lui Eriomenco Vitalie în perioada 29.03.2011 – 25.02.2014, ca fiind contrare prevederilor Constituției Republicii Moldova și Codului de procedură penală al Republicii Moldova, efectuate și colectate prin aplicarea violenței, amenințărilor și altor mijloace de constrângere, prin violarea drepturilor și libertăților persoanei.

4. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit în unanimitate decide admiterea acestuia, or hotărârile judecătorești menționate din momentul adoptării lor sunt nelegitime, nu au putere juridică și nu pot fi executate pe motiv, că au fost adoptate de către instanțe judecătorești neconstituționale.

Potrivit art. 1 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, *Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.*

Art. 3 alin. (1), (2) al Legii Supreme indică, că *teritoriul Republicii Moldova este inalienabil, iar frontierele țării sunt consfințite prin legea organică, respectându-se principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.*

La 02 septembrie 1990, așa numită republica moldovenească nistreană „R.M.N.” își declară independența față de Republica Moldova, iar ulterior, și-a creat o structură proprie de stat cu atribute proprii (miliție, procuratură, instanțe judecătorești), care pînă în prezent activează în baza unei legi contrare legislației Republicii Moldova și standardelor internaționale.

Aceste unități para statale (miliție, procuratură, instanțele judecătorești) nu au fost și nu sunt supuse controlului din partea autorităților constituționale ale Republicii Moldova și monitorizării din partea instituțiilor internaționale.

Prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997, a fost ratificată Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această Convenție, unde în art.1 pct.1) din hotărîre, se specifică că, *„Republica Moldova declară că nu va putea asigura respectarea dispozițiilor Convenției în ce privește omisiunile și*

actele comise de organele autoproclamatei republici nistrene pe teritoriul controlat efectiv de ele pînă la soluționarea definitivă a diferendului din această zonă”.

Din art. 1 al Convenției reiese faptul, că statele părți, trebuie să răspundă de orice încălcare a drepturilor și libertăților protejate de Convenție, comise asupra indivizilor aflați sub „jurisdicția” lor.

Exercitarea jurisdicției este o condiție necesară pentru ca un stat contractant să fie considerat responsabil de actele sau omisiunile care i se imputează și care dau loc unei plîngerii de încălcare a drepturilor și libertăților anunțate în Convenție.

Din punct de vedere al dreptului internațional public expresia „*relevînd din jurisdicția lor*” din art.1 al Convenției trebuie să fie înțeleasă, ca semnificînd faptul că competența jurisdicțională a unui stat este în primul rînd teritorială, dar de asemenea, în acest sens se presupune, că aceasta se exercită în mod normal pe întreg teritoriul statului. Această presupunere poate fi limitată în circumstanțe excepționale în special, atunci cînd un stat este împiedicat de a-și exercita autoritatea pe o parte a teritoriului său, ceea ce ar putea fi rezultatul unei ocupații militare, prin forțele armate ale unui alt stat care controlează efectiv acest teritoriu (*cauza Loizidou vs.Turcia*).

În cauza *Ilașcu și alții vs. Moldova și Rusia* (Hotărîrea CEDO din 08 iulie 2004) privitor la cele declarate de către Guvern, precum că Republica Moldova nu deține controlul asupra unei părți din teritoriul său național, anume regiunea transnistreană, CEDO reamintește că „declarația” consemnată de Moldova în instrumentul său de ratificare a Convenției la subiectul lipsei de control a autorităților legitime moldovenești asupra teritoriului transnistrean nu constituie o rezervă validă în sensul art. 57 al Convenției”.

Curtea reiterează că, „totuși chiar în absența controlului efectiv asupra teritoriilor transnistrene, Republica Moldova are obligația pozitivă prevăzută în art. 1 al Convenției de a lua măsuri care sunt în puterea sa și în conformitate cu dreptul internațional – fie de ordin economic, diplomatic sau juridic sau de altă natură – în scopul de a asigura reclamanților respectul drepturilor garantate de Convenție”.

Curtea consideră, că atunci cînd un stat controlant este împiedicat de a-și exercita autoritatea asupra întreg teritoriului său, printr-o situație de facto constrîngătoare, cum ar fi stabilirea unui regim separatist însoțit sau nu de ocuparea militară a teritoriului de către un alt stat, acest stat nu încetează să-și exercite jurisdicția în sensul art. 1 al Convenției asupra acelei părți a teritoriului care este temporar supusă unei autorități locale susținute de forțele rebele sau de un alt stat.

Conform art. 114, 115 din Constituția Republicii Moldova, art.(1) a Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26 martie 1996, art. (1) al Legii cu

privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, „*Justiția în Republica Moldova se desfășurează în numele legii numai de instanțele judecătorești - prin Curtea Supremă de Justiție și prin alte instanțe judecătorești în conformitate cu Constituția*”.

Puterea judecătorească se exercită numai prin instanța judecătorească în persoana judecătorului, investită constituțional cu atribuții de desfășurare a justiției, pe care le execută în baza legii.

Art. 6 al CEDO prevede că „*orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa*”.

Colegiul penal lărgit reține, că condamnatul Eriomenco Vitalie a fost condamnat de către o instanță judecătorească care nu este constituită conform legii și care, în mod ilegal și-a asumat atribuții de desfășurare a justiției în regiunea transnistreană, acesta fiind privat de dreptul la un proces echitabil prevăzut de lege.

Legislația procesual penală națională, art.25 alin. (6) Cod de procedură penală, stipulează că *sentințele și alte hotărîri judecătorești ale instanțelor nelegitime nu au putere juridică și nu pot fi executate.*

CEDO (*cauza Ilașcu și alții vs. Moldova și Rusia*) declară, că cu toate că Republica Moldova nu deține controlul asupra teritoriilor transnistrene ea urmează să întreprindă măsuri pozitive ca toate măsurile aflate în dispoziția sa, politice, economice, juridice sau altele în vederea restabilirii controlului său pe acest teritoriu și asigurării drepturilor, incluzînd și eliberarea persoanelor private de libertate ilegal.

Ținînd cont de faptul că, în speță s-au pronunțat hotărîri judecătorești de către instanțe judecătorești neconstituționale, aceste hotărîri sunt ilegale și nu au putere juridică.

Dat fiind faptul, că Eriomenco Vitalie se deține ilegal în închisoare în baza unor hotărîri judecătorești adoptate de către instanțe judecătorești constituite neconstituțional, hotărîrile emise de către aceste instanțe urmează a fi casate, iar copia materialelor cauzei expediate Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru a întreprinde toate măsurile legale privind eliberarea persoanei private ilegal de libertate, iar după caz, în apărarea drepturilor persoanelor care au suferit în urma acțiunilor condamnatului, de a le supune verificării în ordinea prevăzută de legislația în vigoare.

5. În conformitate cu prevederile art. 456 alin.(1), 457 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de avocatul Vadim Vieru în numele condamnatului Vitalie Eriomenco, casează „sentința Judecătoriei or. Slobozia” din 30 decembrie 2013 și „decizia Judecătoriei Supreme de la Tiraspol” din 25 februarie 2014, ca hotărâri adoptate de organe neconstituționale.

Copia materialelor se expediază Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru a întreprinde în cauză toate măsurile prevăzute de legislația Republicii Moldova.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 18 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun

Elena Covalenco